

LA CRÒNICA

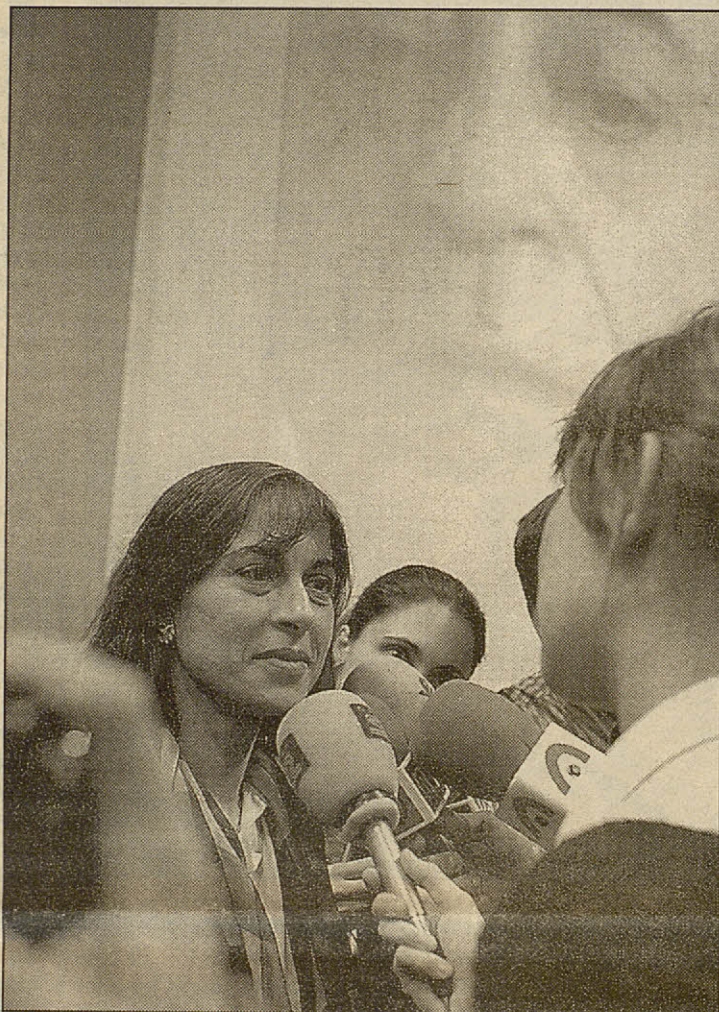
Ens queda la paraula

PERE TIÓ

Quan fa aproximadament un any de la mort de José Agustín Goytisolo, amics, familiars i lectors es van reunir dijous passat a la Casa del Llibre per testimoniar l'absència del Poeta en Barcelona. Malgrat que ell mateix deia que els poemes no són importants, que l'important és que els versos perdurin en el temps, les cares llargues de la majoria dels assistents demostraven no estar-hi gaire d'acord. És cert que ens queda la paraula. Però ens falta la mirada trista i melancòlica de l'autor que un dia va escriure: "No he entendido nunca la estima que me tienen".

A la Casa del Llibre hi va assistir sobretot una generació que va descobrir José Agustín Goytisolo gràcies a la veu trencada de Paco Ibáñez. Els lectors que van rebre amb *Palabras para Julia* una educació sentimental que els va rescabalar una mica de les *ñoñadas* que flotaven en el final del franquisme. Si Maria del Mar Bonet va descobrir a un públic ampli, no especialitzat, el vers de Rosselló-Pòrcel (i tota una generació de poetes mallorquins), i Raimon va popularitzar Ausiàs March (i la literatura medieval catalana), la guitarra de Paco Ibáñez ens va empenyer a les llibreries a buscar *El retorno*, *Salmos al viento* o *Bajo tolerancia*.

Però la nova botiga del passeig de Gràcia es va fer petita per poder acollir els que compartien aquesta educació sentimental. La viuda i la filla del poeta, Assumpció Carandell i Julia Goytisolo, respectivament, van estar envoltades d'amics, de personalitats del

JULIA GOYTISOLO, A L'HOMENATGE AL SEU PARE

món cultural i de lectors anònims: Joan Manuel Serrat, Carme Riera, Guillermina Motta, Biel Moll, Ramon Solsona, el conseller Jordi Vilajoana, Francesc Parcerisas...

L'acte es va fer més emotiu quan Mario Gas va llegir quatre poemes: *Sobre la temporada en Barcelona*, *Escuchad defensoras*, *En tiempos de ignominia* i *Quiero todo esto*. El recital del director teatral va demostrar una vegada més la força que imprimeixen les paraules del poeta

entre els seus lectors. Perquè el gran dels Goytisolo combinava com ningú la veta lírica i elegíaca amb el sarcasme i la

ironia, com algunes vegades l'ha definit Ana María Moix.

El canal Cultura de Vía Digital, que convocava l'acte, va instal·lar una pantalla gegant, amb una foto en blanc i negre de José Agustín, amb l'inevitable cigarret als llavis i amb la mirada trista com si estigués a punt de dir: "De tristeza en tristeza caí por los peldaños de la vida". Des de la gran pantalla de televisió es van projectar alguns fragments del programa especial que aquest canal ha elaborat amb motiu del primer aniversari de la mort. Hi parla Paco Ibáñez, que recorda l'amic de còpies i versos, a més de cantar quatre temes. Una de les peces és una composició musical inèdita que Paco Ibáñez prepara per al seu nou disc d'un poema que José Agustín va dedicar a la memòria de Julia Gay, la seva mare.

Carme Riera va referir-se a l'autor absent amb aquestes paraules: "No sé si era més amic que poeta o més poeta que amic, però era una gran persona i un gran poeta". L'estudiosa de l'obra de Carles Barral, Jaime Gil de Biedma i José Agustín Goytisolo va recordar que el 2000 és el cinquantenari de la Generació del 1950. Una generació que es va beure la vida d'un glop, que van viure amb la rapidesa amb què es crema una cigarreta i que van estimar. Carme

Riera va parafrasejar Gabriel Ferrater per anomenar-los un grup que "van ser partidaris de la felicitat".

Finalment, Julia Goytisolo intervé en el programa de Vía Digital: "Del meu pare en vaig aprendre que la mort no és res, que la vida és un miracle i que la mort no és res". Es fa estrany mirar la destinatària de *Palabras para Julia* sense establir complicitats que ella no

José Agustín Goytisolo combinava la veta lírica i elegíaca amb el sarcasme i la ironia

pot atendre quan molts lectors han fet seves les estrofes d'aquest poema. ("Nunca te entregues ni te apartes / junto al camino nunca digas / no puedo más y aquí me quedo").

L'homenatge va ser curt, però intens i emotiu, i va deixar un sabor agredolç fins a arribar a casa i rellegir un poeta menys absent. Perquè ens queda la paraula.

Edició crítica de l'Obra Completa

La professora Carme Riera, estudiosa de l'obra de la Generació del 50, prepara en aquests moments l'edició crítica de l'Obra Completa

de José Agustín Goytisolo. La notícia l'ha confirmada Assumpció Carandell, que en va anunciar a aquest diari la pròxima publicació a Lumen, l'editorial d'Esther Tusquets que ha publicat tota la poesia de Goytisolo. "Es tracta d'una labor molt delicada, perquè el meu marit va fer modificacions dels poemes en diverses edicions dels seus llibres. El treball de Carme Riera és molt complex per aquest motiu, ja que haurà d'establir les diverses variacions".

Ton Carandell recorda que no ha quedat material poètic inèdit de José Agustín perquè "quan feia una cosa ho estripava immediatament". El poeta barceloní no guardava material inèdit. "Només han quedat els apunts preparatoris d'un nou llibre que tenia pensat escriure. En el moment de la seva mort preparava *Los pasos del cazador*. Havia recollit material previ per escriure aquesta obra. El seu sistema de treball feia que recollís

informació abans d'escriure res. Va fer diversos viatges a Extremadura i Castella per buscar la lírica popular per a aquest nou volum".

La viuda del gran poeta català afirma que guarda tota la correspondència que el seu marit va rebre en els últims cinquanta anys d'amics i poetes com ara Sánchez Ferlosio o Caballero Bonald. "Les cartes estan en perfecte estat. De moment no ens hem plantejat publicar-les, però m'imagino que d'aquí a un temps es podran publicar, ja que representen un valuós testimoni literari i històric".

Considerat com un dels millors poetes de la postguerra fins als nostres dies, José Agustín Goytisolo va ser un gran divulgador de la poesia catalana, especialment de Salvador Espriu, J.V. Foix i Joan Vinyoli, a més de traductor de Pasolini i Quasimodo i entusiasta de la literatura llatinoamericana, sobretot de Jorge Luis Borges.

ASSUMPCIÓ CARANDELL, VIUDA DE GOYTISOLO, AMB JOAN M. SERRAT